

Rapport
deputaten
financiën en beheer

**Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Goes 2020 en
Landelijke Vergadering Zeewolde 2019**

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Korte omschrijving opdracht deputaatschap financiën en beheer	3
2 Verslag uitvoering van de structurele taken	4
3 Verslag uitvoering van de incidentele zaken	7
4 Voorstellen	8
5 Budget	9
6 Samenstelling deputaatschap	9
Bijlagen	10
1. Opdracht Generale Synode Meppel 2017	10
2. Voorstel nieuwe opdracht	11
3. Meerjarenbegroting DFB 2018 - 2020	14
4. Overzichten ontwikkeling reserves en overzicht deputaatschappen 2016-2018 resp. 2021-2023	15
5. Samenstelling deputaatschap en rooster van aftreden	19
6. Voortgangsverslagen	19

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschapadministratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Inleiding

Deputaten financiën en beheer (DFB) leggen in dit rapport verantwoording af over de wijze waarop uitvoering is gegeven aan de opdrachten die door de GS van Meppel 2017 aan DFB zijn verstrekt. Dat betreft de opdrachten die voortvloeien uit de instructies voor de diverse deputaatschappen.

Wij zijn de HEER dankbaar dat Hij ons de mogelijkheden heeft gegeven de opgedragen werkzaamheden voort te zetten zonder dat daarbij complicaties in de samenwerking met de deputaatschappen en andere (kerkelijke) organen en instanties zijn ontstaan.

1 Korte omschrijving opdracht deputaatschap financiën en beheer

DFB reguleert en beheert de financiën van de generale synode en de deputaatschappen als geheel, en adviseert en ondersteunt de synode en deputaatschappen inzake een (geïntegreerd) financieel beleid. Belangrijke aspecten daarbij zijn het bewaken van het niveau van de landelijke quota en de zorg voor beschikbaarheid van de noodzakelijke (risico)reserves.

Overleg met de deputaatschappen over hun financiën en plannen is daarbij een essentieel aandachtspunt. DFB beoordeelt de meerjarenbegrotingen van de deputaatschappen en adviseert de synode daarover na overleg met de desbetreffende deputaatschappen. DFB int de door de GS vastgestelde quota, zorgt voor beschikbaarstelling van deze quota aan de deputaatschappen en ziet er op toe, dat de deputaatschappen de budgetten gebruiken voor de door de GS vastgestelde doelen. Andere belangrijke taken zijn verder het stroomlijnen van de arbeidsvoorwaarden van personeel in dienst van deputaatschappen en het beheersen van de financiële, personele en fiscale risico's, ook voor het GKv-verband als geheel.

De synode van Meppel heeft aan dat laatste extra accent gegeven door DFB op te dragen 'actief deel te nemen aan initiatieven om de kerkelijke lasten verder te beheersen en de structuur van de landelijke kerkelijke organen zo effectief en efficiënt mogelijk te organiseren' én 'actief andere deputaten te adviseren bij de uitwerking van voorstellen met financiële gevolgen voor de toekomst'.

Om deze taken adequaat te kunnen uitvoeren onderhoudt DFB regelmatig contacten met de deputaatschappen en met andere (kerkelijke) organisaties die verwante taken uitvoeren, zoals bijvoorbeeld het Steunpunt Kerkenwerk (SKW) en de Vereniging Emeritering Predikanten (VSE).

Over de ontwikkeling van het quotum nu reeds een aantal opmerkingen. In het vervolg van ons rapport komen we daar uitgebreider op terug.

Het quotum is, mede door het inzetten van de reserves, gedaald van € 36,94 in 2010 naar € 24,85 voor de periode 2018 -2020.

De Regiegroep GKv/NGK heeft de deputaatschappen/commissies dringend gevraagd te komen tot synergie, waardoor kostenvoordeel zou kunnen optreden. Een verantwoorde quotumharmonisatie is namelijk van groot belang voor een succesvolle samenvoeging van de GKv en NGK. Op een enkele uitzondering na is daar weinig van terecht gekomen. Dat geldt ook voor het verzoek om te komen met een financieel doorkijkje voor de periode tot 2026. We begrijpen dat een doorkijk over de hereniging heen voor de meeste deputaatschappen moeilijk is en kunnen daar op dit moment niets over vertellen. De ingediende budgetten van de deputaatschappen zullen, zonder correctie door de synode, leiden tot een verhoging van het quotum naar ca. € 26,50 per ziel voor de periode 2021 – 2023.

Dat is een tegengestelde richting en, ook bij dit quotum wordt er een fors bedrag van de reserves (ruim € 700.000) teruggegeven aan de kerken.

Met de Regiegroep is vastgesteld dat voor vergelijkbare uitgaven het GKv-quotum ca. € 5,00 per ziel hoger ligt dan dat van de NGK. Voor een groot deel ligt dat aan de hoogte van de instandhouding van een Theologische Universiteit, t.o.v. dat van de predikantenopleiding bij de NGK.

Aan het einde van de GS zal DFB, op basis van de genomen synodebesluiten, de financiële balans opmaken en de synode informeren over daarmee verbonden hoogte van het quotum voor de periode 2021-2023.

Daarnaast kunnen de ontwikkelingen bij de TUK (strategie en verhuisplannen), het Steunpunt Kerkenwerk (RvA predikanten) en het Praktijkcentrum ingrijpend zijn en zal dit de nodige creativiteit van u vragen om oplossingen te vinden die voor alle partijen verantwoord zijn.

Wij roepen u op bij ieder besluit de noodzaak van de financiële middelen goed te overwegen, zoals dat de laatste jaren steeds constructief door uw voorgangers is ingevuld.

2 Verslag uitvoering van de structurele taken

a. continuïteit in de werkzaamheden

De activiteiten zoals benoemd in de instructies die te vinden zijn in de Huishoudelijke Regeling van de Acta GS Meppel 2017 zijn doorlopend uitgevoerd. Met de Theologische Universiteit (TU), Studiefinanciering en PC is jaarlijks uitgebreid overleg geweest over de uitgaven en reserveringen. Ook met de Niet Zelf Administrerende Deputaatschappen (NZAD) zijn er (jaarlijkse) contacten geweest. Door het uitvoeren van de administratie en betalingen onder leiding van de Quaestor is er een goede monitoring van de uitgaven. Deputaten FB hebben in een goede taakverdeling de activiteiten kunnen uitvoeren.

Afhankelijk van de besluitvorming omtrent het samengaan van GKv en NGK zal bezien worden welke gevolgen dat heeft voor de vervulling van de twee vacatures binnen DFB. Dit tegen de achtergrond van de mogelijke samenvoeging met de Financiële Commissie van de NGK die uit 4 leden bestaat. Op het moment van schrijven van dit rapport hebben zich nog geen geschikte kandidaten aangemeld.

b. relatie deputaatschappen en uitvoeringsorganisaties

In de verslagperiode was er een goede samenwerking met de deputaatschappen. De controllersrol krijgt steeds meer gestalte, mede als gevolg van de hierboven genoemde versterking door GS Meppel. Met de Raad van Toezicht (RvT) en het College van Bestuur (CvB) van de TU was sprake van een goede en constructieve samenwerking. Dat resulteerde in een door de RvT en DFB gesloten convenant m.b.t. afspraken over het karakter en de omvang van de reserves én de positie van DFB bij het uitoefenen zijn toezichthoudende rol namens de kerken.

Afzonderlijk noemen we de samenwerking met deputaten administratieve ondersteuning (DAO). Deze omdat een aantal taken in elkaars verlengde ligt. Hetzelfde geldt voor SKW en VSE.

c. betrokkenheid uitvoering CIO-convenant ANBI

In 2007 is tussen het interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) en de overheid het convenant over de ANBI regeling (de fiscale giftenregeling voor Algemeen Nut Beogende Instellingen) afgesloten dat heeft geleid tot een andere fiscale regeling voor kerken met betrekking tot de giftenaftrek. Om te voorkomen dat elke plaatselijke kerk een erkenning als ANBI moet aanvragen is aan de kerkgenootschappen een Groepsbeschikking verleend. Bij de uitwerking van de ANBI-regeling heeft DFB samen met het deputaatschap relatie kerk en overheid (RKO) vanaf het begin een flinke bijdrage geleverd en zal dat de komende jaren blijven doen. CIO en Belastingdienst hebben periodiek overleg

over de uitvoering van het convenant waarbij de inbreng van onze kerken van belang is. Iedere instelling vallend onder de ANBI-wetgeving zal via internet informatie openbaar moeten maken. We hebben geconstateerd dat onze kerken ook in de afgelopen periode aan hun verplichtingen hebben voldaan.

Gedurende 2018 en 2019 is door het CIO overleg gevoerd met de Kamer van Koophandel (KvK) over de inschrijving van onze kerken. De overheid wil steeds meer digitaal communiceren en maakt hierbij gebruik van KvK-inschrijvingen om de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de kerken (en andere kerkelijke instellingen) vast te stellen. Vanouds zijn de kerken vrijgesteld van inschrijving waardoor deze controlemogelijkheid er niet is. Momenteel worden de laatste stappen gezet om de inschrijving van al onze kerkelijk instellingen bij de KvK te verzorgen. De plaatselijke kerken en andere instelling worden over dit proces periodiek geïnformeerd.

d. centrale inning van de quota bij de kerken

Dankbaar mag geconstateerd worden dat de grote meerderheid van de kerken in staat is tijdig de quota aan DFB af te dragen, zodat ook tijdig aan de verplichtingen voldaan kan worden. Ultimo 2018 stonden er geen oude bedragen meer te ontvangen van de kerken.

Verschillende kerken geven echter wel aan dat het opbrengen van het verschuldigde quotum steeds moeilijker wordt. Niet alleen door dalende zielen aantallen (waardoor de (vaste) kosten met minder mensen moeten worden opgebracht), maar ook door een afnemende giftenbereidheid.

e. financiële resultaten en jaarrekeningen

De jaarrekeningen van DFB over de jaren 2016 tot en met 2018 zijn allemaal door de accountant van een goedkeurende controleverklaring voorzien. In de management letters heeft de accountant aanbevelingen naar aanleiding van zijn controlewerkzaamheden gedaan. Deze aanbevelingen zijn binnen DFB besproken en grotendeels opgevolgd. In een enkel geval is door DFB besloten een aanbeveling niet op te volgen omdat de lasten groter zouden zijn dan het, in onze optiek, verwaarloosbare risico.

Een aantal grotere deputaatschappen is 'zelf administrerend', deze voeren een eigen zelfstandige administratie met een eigen balans en exploitatie. De accountantscontroles van deze jaarrekeningen zijn volgens afspraak uitgevoerd en hebben, daar waar van toepassing, tot goedkeurende controleverklaringen geleid. Deze jaarrekeningen en controleverklaringen worden te zijner tijd ter inzage beschikbaar gesteld aan de financiële commissie van de generale synode.

Over de afgelopen periode (2016 tot en met 2018) is minder uitgegeven dan begroot.

Over deze periode was begroot circa € 700.000 in te teren op de Centrale Algemene Reserve (CAR) om daarmee een verlaging van het opgelegde quotum mogelijk te maken. De realisatie laat zien dat er 'slechts' € 300.000 is ingeteerd als gevolg van het minder negatieve resultaat over deze periode.

De grootste onderschrijdingen zitten bij hulpbehoevende kerken (€ 191.000), aanvullende steun missionaire projecten (€ 130.000), Diaconaal Steunpunt (€ 35.000) en administratieve ondersteuning (€ 31.000). De grootste overschrijdingen zitten bij TU (78.000), pastorale zorg doven en slechthorenden (€ 35.000), synodekosten (€ 21.000) en archief en documentatie (€ 16.000).

f. reserves deputaatschappen en Centrale Algemene Reserve (CAR)

DFB hebben de opdracht zorg te dragen voor een toereikende CAR voor het dekken van risico's en het waarborgen van de continuïteit. Voor zover bij grotere deputaatschappen specifieke omstandigheden daartoe aanleiding geven, kunnen met die deputaatschappen afspraken worden gemaakt over het aanhouden van reserves bij die deputaatschappen zelf. Op basis van nadere regels over reservebeleid en belegging van de reserves konden in de afgelopen jaren met deze deputaatschappen in goed overleg afspraken worden gemaakt over de omvang van de specifieke reserves.

DFB hebben de opdracht "eens in de drie jaar, conform de begrotingscyclus van de synode, te rapporteren aan de synode over de omvang van de CAR in relatie tot de risico's en waarborging van de continuïteit."

De beschikbare CAR bedroeg op 1 januari 2016 € 2.033.544. Per eind 2018 bedroeg deze € 1.737.013 (zie ook de specificatie in Bijlage, tabel 4.1). Deze afname wordt uitsluitend veroorzaakt door het hiervoor genoemde negatieve resultaat over de jaren 2016-2018 ad € 300.000.

De benodigde omvang van de CAR hebben wij per ultimo 2018 opnieuw bepaald, toegespitst op de omvang van de risico's waarvoor deze reserve dekking moet kunnen bieden (Zie bijgaande berekening. Voor het verloop van deze reserve vanaf 2016 verwijzen wij naar Bijlage 4, tabel 4.1).

Centrale Algemene Reserve per 31 december 2018		
1	Reservering van zes maanden loonsuppletie voor alle deputaatschappen, stelpost	300.000
2	Sociale plannen m.b.t. afvloeiingsregelingen e.d., stel 50% van 300.000	150.000
3	Kosten procedures en onvoorzien (stelpost)	100.000
	Totale reservering voor personele kosten	550.000
4	Reservering t.b.v. afkoop/beëindiging huur- en andere contracten	50.000
	Totaal benodigde omvang CAR	600.000

De afname van de benodigde CAR is vooral een gevolg van nieuwe afspraken met de TU en het wegvallen van een garantstelling uit het verleden.

Deze verdere afname van de CAR geeft ruimte om fluctuaties in de uitgaven op te vangen. Onder andere onzekerheden omtrent de financiële consequenties van het samengaan met de NGK, de ontwikkeling van het zielental, maar ook de wens om te komen tot een eenduidig quotum na het samengaan met de NGK, maken dat DFB van mening is dat deze afname over meerdere jaren verspreid moet worden. Voor de periode 2019-2020 is al rekening gehouden met circa € 550.000 afname ten gunste van het quotum. Het restant ad circa € 740.000 blijft beschikbaar om genoemde fluctuaties op te vangen en het quotum naar de toekomst toe beheersbaar te houden.

g. te verwachten ontwikkeling van het landelijk quotum 2021 – 2023

Ontwikkeling quotum

Het quotum laat over de afgelopen jaren een dalende lijn zien van € 36,94 per ziel over 2010 naar (omgerekend) circa € 24,85 per ziel over 2018. De verwachting is dat het quotum de komende jaren niet op dat niveau kan blijven.

Het totaal van de op dit moment voor de jaren 2021-2023 ingediende begrotingen bedraagt ca. € 9,5mln. in totaal voor drie jaren. Ter vergelijking: over de voorbije jaren 2016-2018 werden weliswaar begrotingen ingediend (zie Bijlage 4, Tabel 4.3) voor een bedrag van € 9,8 mln., de werkelijke lasten over die jaren bedroegen echter 'slechts' € 9,5 mln. (voornamelijk door niet uitgegeven budgetten). De onderschrijding komt grotendeels voor rekening van de niet kashoudende deputaatschappen, daar de kashoudende deputaatschappen de toegezegde bedragen hebben ontvangen (naast de loonkostenindexaties).

Daarmee kan gezegd worden dat (nog steeds) aan de doelstelling van Dragelijke Lasten (Harderwijk, 2011) wordt voldaan. Dat is echter maar ten dele het geval. De weliswaar lagere uitgaven moeten met minder dan het geprognosticeerde aantal zielen worden opgebracht.

Ontwikkelingaantalzielen

Hetaantal zielen laat sinds 2012 een toenemende krimp zien van ca. 1.000 in 2012 naar circa 2000 in 2018. De verwachting is dat deze krimpaantallen de komende jaren stabiliseren. Voor 2020 (peildatum 1 oktober 2019) houden wij rekening met een verdere daling van het aantal zielen t.o.v. het laatste officiële cijfer (1 oktober 2018) van 1.500. Voor 2021-2023 zal het aantal zielen gemiddeld over die drie jaren op 110.400 liggen (voor 2023 op 109.000). Een aantal besluiten van de GS heeft de afgelopen jaren tot een extra daling van het aantal zielen geleid. De verwachting is dat deze daling zich niet in die mate doorzet. De trend dat het aantal zielen afneemt zal helaas niet op korte termijn veranderen.

Welke financiële ruimte dan wel?

Bij een landelijke trend van een krimpend aantal zielen richting gemiddeld 110.400 zou (in termen van dragelijke lasten) een totaal budget mogen horen van circa € 2,8 mln. per jaar. Voor de drie jaren 2021-2023 samengenomen dus ca. € 8,4 mln. Rekening houdend met de afname van CAR met circa € 245.000 per jaar (voor deze periode) betekent dat een budgettaire ruimte van circa € 3,1 mln. per jaar, oftewel € 9,3 mln. over drie jaar. de ingediende begrotingsvoorstellen bedragen totaal € 9,5 mln., € 200.000 meer dan de hiervoor genoemde budgettaire ruimte!

Zie Bijlage 4, Tabel 4.4.

3 Verslag uitvoering van de incidentele zaken

Theologische Universiteit

In de afgelopen synodeperiode is de samenwerking tussen TU Kampen en DFB aangepast aan recente ontwikkelingen. De plannen voor een GTU zijn niet doorgezet, maar de NGK heeft een nauwere samenwerking met Kampen opgezocht. Dit is gefaciliteerd binnen de bestaande begroting van TUK en de beschikbare gelden uit de NGK.

De rollen van RvT, CvB en DFB zijn nader uitgewerkt en inmiddels vastgesteld in een ondertekend convenant. (zie rapport RvT en CvB TU en bestuur NGP, bijlage C2.)

Advisering Regiegroep GKv-NGK

In het kader van besluit 4 van ons rapport van Meppel, hebben we samen met onze collega's van de Financiële Commissie NGK.(FC) regelmatig contact en overleg gehad met de Regiegroep GKv-NGK (RG). Dit om ook vroegtijdig met elkaar de mogelijkheden en gevolgen te bespreken waar het over de financiële kaders gaat. Door de heren Jan van Eijsden en Rudi de Graaf is hier actief in deelgenomen. Voor de gevolgen en voorgestelde besluiten verwijzen we naar het rapport van de Regiegroep.

Overleg met Financiële Commissie NGK (FC)

In het kader van de mogelijke samenwerking is mede op verzoek van de RG hesproken met de FC. De activiteiten van elkaar zijn uitgewisseld. Zo hebben we kunnen vaststellen dat daar waar DFB de rol van controller van de kerken invult, de FC meer als boekencontroleur optreedt en niet actief meedenkt met het financiële beleid. Ook de reservevorming ligt bij meerdere commissies en is niet centraal zoals bij de GKv. Gezien de grootte van de samenwerking en het financieel belang is besproken om de rol die DFB nu invult voor de GKv straks ook voor de nieuwe kerkgemeenschap als geheel zou moeten gelden. Een verdere integratie met de FC lijkt voor de hand te liggen als de voorstellen van de Regiegroep door de GS worden overgenomen.

4 Voorstellen

a. Vertegenwoordiging statelijk rechtsverkeer

In de verslagperiode is vanuit het CIO aandacht gevraagd voor de vertegenwoordiging van de gezamenlijke Gereformeerde Kerken in Nederland richting de Kamer van Koophandel. Om praktische redenen wil de Kamer van Koophandel één aanspreekpunt hebben voor alle organisaties die binnen ons kerkverband vallen. Deze vertegenwoordiging was niet expliciet geregeld. Het ontbreken van een expliciete volmacht maakt dat er tussen twee Generale Synodes geen besluiten en werkafspraken namens het landelijke kerkverband gemaakt kunnen worden.

Artikel G85.1 lid c van de Kerkorde stelt dat de gezamenlijke Gereformeerde Kerken in Nederland worden vertegenwoordigd door twee of meer deputaten of andere personen die daartoe door de generale synode bij hun instructie of bij schriftelijk besluit zijn aangewezen en gevolmachtigd. Het ligt voor de hand om voor een stabiele vertegenwoordiging te kiezen in de vorm van een permanent deputaatschap. Gezien de centrale rol van DFB en de reeds bestaande opdracht van DFB andere deputaatschappen te ondersteunen bij financiële, materiële, personele en fiscale zaken ligt het voor de hand om DFB hiervoor aan te wijzen. Vanwege de nauwe samenwerking met de quaestor is het wenselijk dat ook deze betrokken kan worden bij de vertegenwoordiging.

De vertegenwoordiging van het landelijk kerkverband moet richting derden het liefst één deputaatschap zijn om te voorkomen dat er verwarring optreedt. DFB zal daarom in samenspraak met eventuele andere (specifiek) gevolmachtigde deputaatschappen bespreken of dergelijke volmachten kunnen worden overgedragen aan DFB. Te denken valt aan afspraken waaraan alle kerken gebonden zijn, zoals de uitgave van het Gereformeerd Kerkboek.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat het hier uitsluitend gaat om de vertegenwoordiging in zaken van statelijk recht. Meer ceremoniële verplichtingen (als afvaardiging naar bijeenkomsten en woordvoering namens de het kerkverband) zijn de afgelopen jaren ingevuld door de preses van de GS. Dit verandert niet.

Deputaten stellen voor aan de 'Instructie deputaten financiën en beheer' artikel 17 toe te voegen:

17. *Het deputaatschap F&B vertegenwoordigt waar nodig de Gereformeerde Kerken in Nederland in het statelijk rechtsverkeer.*

b. Wijziging instructies deputaten F&B en quaestor van de GKv

De quaestor wordt in functie benoemd door de synode. Inde dagelijkse praktijk functioneert hij als 'toegevoegd' lid van het Deputaatschap Financiën en Beheer (DFB).

De quaestor is o.a. verantwoordelijk voor de inning van het quotum binnen de kerken. Deze taak voert hij samen uit met DFB.

Wat niet geregeld is, is de vervanging van de quaestor in geval van vroegtijdig vertrek, ontstentenis of belet. DFB stelt voor om daarin te voorzien door de penningmeester van DFB in een dergelijk geval te benoemen als diens vervanger.

In de *Instructie voor de quaestor van de GKv* is de volgende tekst opgenomen:

12. *Als vervanger van de quaestor wordt aangewezen de penningmeester van deputaatschap F&B.*

c. Wijziging artikel 1 Instructie deputaten F&B

De quaestor wordt door de synode in functie benoemd en is verantwoordelijk voor de inning van het quotum binnen de kerken. Deze taak voert hij samen met het deputaatschap F&B uit.

Die gezamenlijke taak wil DFB in artikel 1 verwoord zien.

Tevens stelt DFB voor het deel in artikel 1, dat handelt over de situatie dat een kerk niet tijdig aan haar betalingsverplichtingen voldoet, te verplaatsen naar artikel 4.

Nieuwe tekst artikel 1

het samen met de quaestor innen van het door de synode, op voorstel van Deputaten Financiën en Beheer, vastgestelde quotum.

Nieuw artikel 4

indien naar de mening van DFB een kerk, om welke reden dan ook, niet tijdig aan haar betalingsverplichtingen voldoet, en nadat met desbetreffende kerk overleg heeft plaatsgevonden, kan DFB contact opnemen met de classis waarin de desbetreffende kerk gevestigd is, teneinde in goed overleg tot een oplossing van dat probleem te komen, zodanig dat het betreffende quotum alsnog betaald wordt.

5 Budget

In 2018 is met SKW overeengekomen dat de (tot dan toe door F&B betaalde) administrateur over ging naar SKW en vervolgens ten behoeve van de werkzaamheden van F&B kan worden ingezet.

Voor deze inhuur, de loonkosten plus de overige eigen kosten van DFB (vergader- en reiskosten, accountantskosten en kosten van automatisering) wordt een budget gevraagd voor de periode 2021-2023 van € 95.000 (ca. € 32.000 per jaar). De conceptbegrotingen DFB voor de jaren 2021-2023 staan vermeld in Bijlage 3.

De toename is het gevolg van de toegenomen werkzaamheden op het gebied van administratie ten behoeve van de verschillende deputaatschappen als gevolg van de centralisering. Weliswaar levert dit een kostenstijging op, maar tegelijkertijd een betere beheersing van de financiële middelen en meer inzicht in de uitgaven.

Voor de periode na 2023 verwachten wij vooralsnog geen substantiële besparing op het gezamenlijke F&B budget na een samengaan met NGK, ervan uitgaande dat voor de combinatie GKv/NGK zaken als werkzaamheden door een accountant niet perse zullen dalen, waar bij NGK meer gewerkt wordt met kascontroles, bij GKv met externe controleurs. Reis- en vergaderkosten van zo'n combinatie zullen wellicht kunnen afnemen door vermindering van het totale aantal deputaten.

6 Samenstelling deputaatschap

In de samenstelling van het deputaatschap is in de lopende periode geen wijziging opgetreden.

Voor de namen van de deputaten en het rooster van aftreden, zie Bijlage 5.

De broeders A. Lootens en J. van Eijsden hebben aangegeven niet voor een volgende termijn in aanmerking te willen komen. De samenstelling van het nieuwe deputaatschap F&B zal een combinatie kunnen worden met de financiële commissie van de NGK. In het kader van de hereniging stellen wij voor om 2 leden van de financiële commissie zitting te laten nemen in de nieuwe commissie.

Bijlagen

1. Opdracht Generale Synode Meppel 2017

Besluit 1:

deputaten financiën en beheer en de quaestor decharge te verlenen en het door hen gevoerde beleid goed te keuren.

Besluit 2:

opnieuw deputaten financiën en beheer (F&B) te benoemen en hun op te dragen hun werkzaamheden te verrichten overeenkomstig de Huishoudelijke regeling voor de generale synode, bijlage 4, "Instructie deputaten financiën en beheer".

Besluit 3:

de berekening van het landelijk quotum met ingang van 2018 te baseren op het aantal belijdende leden (BL) + 50% doopleden (50% DL).

Grond:

Conform de opdracht van de GS Ede 2014 (Acta art. 108, besluit 6.2) hebben deputaten gekeken naar een verantwoorde verdeling van de kerkelijke quota, die recht doet aan kinderrijke gemeenten en tegemoet komt aan vergrijzende gemeenten.

Besluit 4:

deputaten F&B op te dragen:

- a. actief deel te nemen aan initiatieven om de kerkelijke lasten verder te beheersen en de structuur van landelijke kerkelijke organen zo effectief en efficiënt mogelijk te organiseren;
- b. actief andere deputaten te adviseren bij de uitwerking van voorstellen met financiële gevolgen voor de toekomst.

Besluit 5:

de tekst "max. drie jaar" in artikel 11 c van de "Instructie deputaten financiën en beheer", te wijzigen in "5 jaar, tenzij er redenen zijn om de samenwerking met de gekozen accountant binnen de genoemde termijn te beëindigen".

Besluit 6:

in art. 5, lid 1, van de "regeling generale deputaten" (bijlage 2 bij de "Huishoudelijke regeling voor de generale synode") de tekst "Naast de begroting voor het jaar, volgende op dat waarin de synode bijeenkomt, wordt ook een begroting opgesteld voor de twee hierop volgende jaren." te wijzigen in "Naast de begroting voor het jaar volgende op dat waarin de synode bijeenkomt en de daaropvolgende 2 jaren, wordt ook een verwachting opgesteld hoe de kosten en eventuele inkomsten zich naar verwachting in de 3 jaren na de budgetperiode zullen ontwikkelen."

Besluit 7:

de GK Noordbergum te verwijzen naar de classis voor steun.

Gronden:

1. De generale regeling voor kerklidmaatschap is ook op kerkleden die op een AZC wonen, van toepassing.
2. In de nieuwe generale regeling voor ondersteuning is de classis de eerst aangewezen om hulp te bieden aan kerken en projecten. Pas wanneer de gezamenlijke classiskerken

daardoor voor uitzonderlijke hoge kosten worden geplaatst, biedt de generale synode aanvullende steun.

Besluit 8:

voor de diverse deputaatschappen het budget vast te stellen zoals opgenomen in de bijlage 7-2.

Besluit 9:

deputaten F&B voor hun eigen werkzaamheden in de jaren 2018 – 2020 een budget toe te kennen van resp. € 27.950, € 28.150 en € 29.550 (totaal € 85.650).

2 Voorstel nieuwe opdracht

Besluit 1:

deputaten financiën en beheer (DFB) en de quaestor decharge te verlenen en het door hen gevoerde beleid goed te keuren.

Besluit 2:

opnieuw deputaten financiën en beheer te benoemen en hen op te dragen hun werkzaamheden te verrichten overeenkomstig de Huishoudelijke Regeling voor de Generale Synode, 'Instructie deputaten financiën en beheer'. De samenstelling van het deputaatschap F&B zal een combinatie worden met de financiële commissie van de NGK. In het kader van de hereniging stellen wij voor om 2 leden van de financiële commissie zitting te laten nemen in de nieuwe commissie.

Besluit 3:

Vertegenwoordiging statelijk rechtsverkeer

toevoegen aan de 'Instructie deputaten financiën en beheer':

Artikel 17 Het deputaatschap F&B vertegenwoordigt de gezamenlijke Gereformeerde Kerken in Nederland bij de Kamer van Koophandel.

Besluit 4:

Vervanging quaestor

toevoegen aan de 'Instructie voor de quaestor van de GKv':

Artikel 12 Als vervanger van de quaestor wordt aangewezen de penningmeester van het deputaatschap F&B.

Besluit 5:

Inning quotum

nieuwe tekst 'Instructie deputaten financiën en beheer':

Artikel 1 Het samen met de quaestor innen van het door de synode, op voorstel van deputaten financiën en beheer, vastgestelde quotum.

Besluit 6:

Splitsing tekst artikel 1 naar ingevoegd artikel 4 'Instructie Financiën en Beheer':

Artikel 4 Indien naar de mening van deputaten F&B een kerk, om welke reden dan ook, niet tijdig aan haar betalingsverplichtingen voldoet, en nadat met desbetreffende kerk overleg heeft plaatsgevonden kunnen deputaten F&B contact opnemen met de classis waarin de desbetreffende kerk gevestigd is, teneinde in goed overleg tot een oplossing van dat probleem te komen, zodanig dat het betreffende quotum alsnog betaald wordt.

Besluit 7:

voor de diverse deputaatschappen het budget vooralsnog vast te stellen zoals opgenomen in Bijlage 4, Tabel 4.4.

Besluit 8:

deputaten F&B voor hun eigen werkzaamheden in de jaren 2021-2023 een budget toe te kennen van resp. € 30.500, 31.650 en € 32.850 (totaal € 95.000).

(Gewijzigde instructie deputaten F&B in cursief en vet)

INSTRUCTIE DEPUTATEN FINANCIËN EN BEHEER

Deputaten financiën en beheer (F&B) zijn belast met de volgende taken:

1. ***het samen met de quaestor innen van het door de synode, op voorstel van deputaten financiën en beheer, vastgestelde quotum;***
2. teneinde te grote schommelingen van het totale quotumbedrag per ziel te voorkomen zijn deputaten gemachtigd, na overleg met individuele deputaatschappen, tot een tijdelijk lagere of hogere heffing te besluiten, dan wel een kortstondige egalisatiereserve aan te houden;
3. ter financiering van de door de synode aan de onderscheiden deputaatschappen toegekende (maximaal te besteden) budgetten zijn deputaten gemachtigd naast de quotaheffing ook aanwezige reserves aan te wenden, zulks in overleg met het betrokken deputaatschap;
4. ***indien naar de mening van DFB een kerk, om welke reden dan ook, niet tijdig aan haar betalingsverplichting voldoet, en nadat met desbetreffende kerk overleg heeft plaats gevonden, kunnen DFB contact opnemen met de classis waarin de desbetreffende kerk is gevestigd, teneinde in goed overleg tot een oplossing van dat probleem te komen, zodanig dat het betreffende quotum alsnog betaald wordt.***
5. het doen van een voordracht aan de generale synode voor de (her)benoeming van de quaestor;
6. indien een goede beheersing van de financiën van afzonderlijke deputaatschappen dit vereist, kunnen deputaten financiën en beheer met het oog op deze beheersing bindende aanwijzingen geven aan de betreffende deputaatschappen ten aanzien van:
 - a. de te voeren administratie;
 - b. richtlijnen voor de financiële verslaggeving en de externe accountantscontrole daarop;
 - c. vereiste functiescheidingen;
 - d. het afsluiten van overeenkomsten met derden van relatief grote omvang ten opzichte van het budget van het deputaatschap, in verband met mogelijke financiële/fiscale risico's. Deputaatschappen melden een voornemen tot het afsluiten van dergelijke overeenkomsten tijdig aan hun contactpersonen van F&B, zodat F&B kan beoordelen of advisering/ondersteuning wenselijk wordt geacht en of eventuele bindende aanwijzingen noodzakelijk zijn. Van deze verplichting zijn, vanwege het reeds aanwezige toezicht, de twee grote zelf administrerende deputaatschappen met een specifieke status (TUK en ZHT) vrijgesteld.
7. klankbord voor de deputaatschappen zijn op financieel en personeel gebied;
8. na overleg met de deputaatschappen beslissen, welk deel van de reserves onder centraal beheer van de quaestor gebracht zal worden;
9. het voor de deputaatschappen als geheel vastleggen van een richtlijn voor de gewenste maximale omvang van de totale reserves en deze verder uitwerken per deputaatschap na overleg met de desbetreffende deputaatschappen;
10. uitvoering geven aan het vastgelegde en met deputaatschappen te communiceren beleggingsbeleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen;
11. het toezicht houden op het functioneren van de centrale administraties al dan niet vallend onder de quaestor;

12.
 - a. werken aan versterking van de administratieve organisatie (AO) en de interne beheersing (IB) door het opstellen van interne regels, procesbeschrijvingen, protocollen, functiebeschrijvingen enz. en e.e.a. vast te leggen in een handboek AO/IB;
 - b. centraal beleid uitwerken voor alle deputaatschappen voor het direct doorberekenen en tarifieren van diensten aan de kerken uit te werken en dit beleid aan deputaatschappen ter implementatie op te leggen;
 - c. regelen dat vanuit F&B één accountantsopdracht wordt geformuleerd voor alle deputaatschappen en dat deze wordt gegund voor vijf jaar, tenzij er redenen zijn om de samenwerking met de gekozen accountant binnen de genoemde termijn te beëindigen, aan bij voorkeur één accountantskantoor dat wordt geselecteerd op basis van prijs/kwaliteit;
13. het bewaken van kosten en ontwikkelingen;
het opstellen van een totale financiële rapportage van alle deputaatschappen als geheel. Deze rapportage wordt door deputaten financieën en beheer zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes maanden na het kalenderjaar, bij de synode ingediend en ter beoordeling in handen van de financiële commissie gesteld;
de overige taken die voortvloeien uit de regeling voor het financiële beleid van de generale synode;
14. de taken die voortvloeien uit de opgedragen samenwerking met de financiële synodecommissie (artikel 12, Huishoudelijke Regeling voor generale synoden);
15. voor de aanvang van de eerstvolgende generale synode de begrotingen van de deputaatschappen te beoordelen en advies daarover aan het begin van de synode aan de financiële synodecommissie te doen toekomen;
16. van hun werkzaamheden rapport uitbrengen aan de volgende synode.

INSTRUCTIE VOOR DE QUAESTOR VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

Vastgesteld GS Ede 2014 (Acta artikel 108)

1. Als uitgangspunt voor het handelen van de quaestor geldt het rapport 'Financieel Beleid en Administratie', opgenomen als bijlage 51 in de Acta van de GS Leusden 1999.
2. De quaestor verzorgt de administratie van de niet zelf administrerende deputaatschappen.
3. De quaestor is primair verantwoordelijk voor de verzorging van de administratie, al dan niet uitbesteed; daarbij kan zo nodig externe hulp ingeschakeld worden, bij voorkeur op vrijwillige basis. De kwaliteit van de administratie dient in alle gevallen gewaarborgd te zijn.
4. Per kwartaal maakt de quaestor een overzicht van de uitgaven van de afgelopen periode op grootboekrekening niveau met een begrotingsvergelijking. Aan het begin van een nieuw jaar wordt een totaal overzicht opgemaakt van de begrote en werkelijke cijfers van het afgelopen jaar.
5. Het vermogen - voor zover niet bestemd voor de lopende verplichtingen - dient een goede belegging te krijgen en een optimaal rendement op te leveren. De beleggingsvorm dient risicomijdend te zijn en het element van beschikbaarheid van de gelden mag niet worden verwaarloosd. Richtlijnen hiervoor worden uitgewerkt in een beleidsnotitie.
6. de quaestor betaalt aan de leden van de deputaatschappen die financieel onder hem vallen, de gemaakte kosten (reis- en vergaderkosten etc.) op basis van de daarvoor bestemde declaratieformulieren, die voorzien zijn van een **accordering** van voorzitter of penningmeester van het betreffende deputaatschap. De quaestor toetst marginaal of de uitgaven gedaan zijn in overeenstemming met het goedgekeurde beleid en let op deugdelijke bewijsstukken. Bij geschil beslist het deputaatschap F&B.
7. De quaestor verstrekt ten minste tweemaal per jaar een financieel overzicht aan die deputaatschappen waarvan hij de financiële administratie voert. Bij (dreigende)

overschrijding van het budget zal dit op dat moment aan het betreffende deputaatschap en aan deputaten F&B gerapporteerd worden.

8. Aan die deputaatschappen die gerechtigd zijn hun administratie zelfstandig te voeren, verstrekt de quaestor voorschotten uit de quota die rechtstreeks van de kerken worden geheven.
9. De quaestor zal ten behoeve van een generale synode slechts uitgaven doen na goedkeuring van het moderamen van de synode, welke goedkeuring moet blijken uit een paraaf of handtekening van degene die daartoe gerechtigd is. Dit zal als regel de assessor zijn en bij zijn afwezigheid scriba II.
10. De functie van quaestor is geïntegreerd in het deputaatschap F&B, met dien verstande dat:
 - a. de quaestor op voordracht van het deputaatschap F&B in functie wordt (her)benoemd door de generale synode;
 - b. de quaestor voor een langere periode dan drie jaren (de tijdspanne tussen twee generale synoden) kan worden benoemd, zulks in verband met de continuïteit van de werkzaamheden.
11. De quaestor legt voor het gevoerde beleid verantwoording af aan het deputaatschap F&B.
12. ***Als vervanger van de quaestor wordt aangewezen de penningmeester van deputaatschap F&B.***
13. In gevallen waarin deze instructie niet voorziet, beslist het deputaatschap F&B.

3 Meerjarenbegroting DFB 2018 - 2020

Tabel 3.1 De conceptbegroting DFB 2021 – 2023 is als volgt:

	2020	2021	2022	2023
Budget F&B 2021-2023				
Administratieve ondersteuning *)		22.000	23.000	24.000
Secretariaatswerkzaamheden		2.500	2.500	2.500
Reis- en vergaderkosten deputaten		1.500	1.500	1.500
Accountantskosten		4.500	4.650	4.850
Totaal	29.550	30.500	31.650	32.850
*) incl. huisvesting en automatiseringsbijdrage (ca. 3.500 euro per jaar)				

4 Overzichten ontwikkeling reserves en overzicht deputaatschappen 2016-2018 resp. 2021-2023

Tabel 4.1 Centrale Algemene Reserve (CAR) per 31-12-2018

Saldo per 1 januari 2016		2.033.544
Resultaatbestemming 2016		-59.319
Saldo per 31 december 2016		1.974.225
Resultaatbestemming 2017		-267.280
Saldo per 31 december 2017		1.706.945
Resultaatbestemming 2018		30.068
Saldo per 31 december 2018		1.737.013
Totaal CAR per 31 december 2018		1.740.000
Berekende benodigde reserves		600.000
Begrote vrijval 2019/2020		550.000
Mogelijke vrijval 2021-2023		590.000
Per jaar gemiddeld		200.000

Tabel 4.2 Overzicht vermogen/reserves deputaatschappen (excl. TU, Stufi en PC) en CAR

	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015
Archief en documentatiecentrum *)	pm	pm	369.106	360.631
Generaal diaconaal deputaatschap *)	pm	pm	40.000	40.000
Bestemmingsreserves bij DFB	2.651.987	2.741.788	2.239.822	2.353.521
Centrale Algemene Reserve	1.737.013	1.706.945	1.974.225	2.033.544
	4.389.000	4.448.733	4.623.153	4.787.696

*) per 1.1.2017 geïntegreerd in de bestemmingsreserves bij DFB

Met ingang van het boekjaar 2019 wil DFB op nadrukkelijk advies van de accountant de presentatie van het vermogen aanpassen in de volgende opstelling:

Continuïteitsreserve	600.000	
Bestemmingsreserve herstructurering	2.000.000	
Bestemmingsreserve GS11	139.431	
	2.739.431	
Overige reserve	1.290.192	Beschikbaar voor egalisatie quotum
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>	<i>4.029.623</i>	
Fonds vaste activa	323.377	
<i>Vastgelegd vermogen</i>	<i>323.377</i>	
Totaal vermogen	4.353.000	

Het verschil met het gepresenteerde vermogen per 31-12-2018 bedraagt € 36.000. Dit bedrag heeft betrekking op de reservering inzake DSH die met ingang van 1-1-19 wordt opgenomen als voorziening (en dus geen onderdeel van het vermogen vormt).

De beschikbare overige reserve bedraagt per 1 januari 2019 1.290.192 en is als volgt beschikbaar voor egalisatie van het quotum;

Begrote vrijval 2019/2020		550.000
Mogelijke vrijval 2021-2023		740.000
Per jaar gemiddeld (circa)		245.000

Tabel 4.3 Overzicht deputaatschappen over de periode 2016-2018

Deputaatschap	Budget	Werkelijk	Vershil
	2016-2018	2016-2018	
M/V in de kerk	11.833	11.961	-128
Onderzoeksbudget M/V	12.000	5.738	6.263
Man/Vrouw in het ambt	8.000	5.223	2.777
Predikantszaken	2.500	4.233	-1.733
Commissie van Beroep Predikantszaken	3.500	1.844	1.656
Kerkorde	16.500	1.690	14.810
Bemiddeling en begeleiding	10.000	13.605	-3.605
Raad van Advies huwelijk en echtscheiding	1.500	0	1.500
Hoger beroep	14.000	7.332	6.668
Liturgie	7.500	1.538	5.962
Steunpunt Liturgie	82.500	83.703	-1.203
Mediazaken	4.500	2.448	2.052
Pastorale zorg aan doven en slechthorenden	313.500	349.034	-35.534
Geestelijke verzorging militairen	8.060	1.453	6.607
Seksueel misbruik in kerkelijke relaties	16.800	2.298	14.502
Meldpunt Seksueel Misbruik	45.560	50.703	-5.143
Studiedeputaatschap homoseksualiteit	4.000	0	4.000
Generaal diaconaal deputaatschap	13.600	7.346	6.254
Diaconaal Steunpunt	299.000	264.372	34.628
Studiedeputaatschap SHOCK	5.000	2.848	2.152
Onderzoeksbudget ASMP	9.000	9.242	-242
Deputaten aanvullende steun missionaire projecten	3.000	4.976	-1.976
Aanvullende steun missionaire projecten	725.500	594.869	130.631
Ondersteuning ontwikkeling gemeenten	0	3.768	-3.768
Kerkelijke eenheid	31.000	42.837	-11.837
Regiegroep GS	45.000	32.330	12.670
Betrekkingen buitenlandse kerken	309.900	289.848	20.053
Artikel 11 KO (hulpbehoevende kerken GS)	234.500	43.356	191.144
Art. 11 GS deputaten	8.000	5.229	2.771
Relatie kerk en overheid	36.358	33.124	3.234
Archief en documentatie	408.000	424.949	-16.949
Financien en beheer	70.150	75.408	-5.258
Synodekosten	157.000	178.135	-21.135
Administratieve ondersteuning	220.450	189.628	30.822
Kerkelijke lasten	0	3.971	-3.971
Praktijkcentrum	904.449	904.449	0
Bureau Studiefinanciering	524.000	524.000	0
TU - RvT en CvB	5.142.933	5.220.968	-78.035
Herstructureringsbijdrage ZHT	100.000	107.330	-7.330
Totaal	9.809.093	9.505.784	303.309

Tabel 4.4 Overzicht door deputaatschappen ingediende begrotingsvoorstellen over de periode 2021-2023

Numme	Deputaatschap	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Totaal budget
105	M/V in de kerk/- in het ambt	-	-	-	-
108	Predikantszaken	3.300	3.300	3.300	9.900
109	Commissie van Beroep	500	500	500	1.500
110	Kerkorde	2.500	2.500	2.500	7.500
111	Advies en bijstand	2.000	2.000	2.000	6.000
113	Hoger Beroep	4.000	4.000	4.000	12.000
123	Steunpunt Liturgie/bijbelvertaling	30.000	30.000	30.000	90.000
130	Pastorale zorg aan doven en slechthorenden	63.700	63.700	63.700	191.100
131	Geestelijke verzorging militairen	600	2.400	600	3.600
132	Seksueel misbruik in kerkelijke relaties	3.705	4.750	4.750	13.205
133	Meldpunt Seksueel Misbruik	17.000	17.000	17.000	51.000
135	Studiedeputaatschap homoseksualiteit	4.000	4.000	4.000	12.000
140	Generaal diaconaal deputaatschap				-
141	Diaconaal Steunpunt	136.000	142.000	150.000	428.000
145	Evangelie en Moslims				-
148	Ondersteuning classes, kerken en missionaire projecten	189.000	190.000	195.000	574.000
170	Kerkelijke eenheid	14.000	14.000	14.000	42.000
175	Regiegroep GKv/NGK	27.300	32.000	19.500	78.800
181	Betrekkingen buitenlandse kerken	89.300	66.100	84.300	239.700
188	Netwerk Missionaire expertise (zie 148)	37.500	37.500	37.500	112.500
190	Relatie kerk en overheid	13.650	13.650	13.650	40.950
191	Archief en documentatie	136.000	136.000	136.000	408.000
195	Financien en beheer	30.500	31.650	32.850	95.000
196	Synodekosten	-	-	215.600	215.600
199	Administratieve ondersteuning	71.000	70.000	60.000	201.000
					-
151	Praktijkcentrum	326.500	334.700	343.000	1.004.200
160	Bureau Studiefinanciering	70.000	85.000	105.000	260.000
161	TU/RvT en CvB	1.800.000	1.800.000	1.800.000	5.400.000
	Ten laste van reserve F&B (begroot)				-
	Totaal	3.072.055	3.086.750	3.338.750	9.497.555

5 Samenstelling deputaatschap en rooster van aftreden

J. van Eijsden	Ermelo	2023
R. de Graaf	Groot-Ammers	2023
A. Lootens (2 ^e quaestor)	Ermelo	2023
H. Rompelman (quaestor)	Amersfoort	2026
R. Postma	Amersfoort	2026
R. van Tatenhove	Berkel en Rodenrijs	2023
N. Versteeg	Beemte Broekland	2023

L. Postma-Douma uit Amersfoort is toegevoegd als 2e secretaris (geen deputaat)
Het emailadres van deputaten financiën en beheer is financien@gkv.nl.

6 Voortgangsverslagen

Deputaten F&B zijn vrijgesteld van het maken van voortgangsverslagen. De overige voortgangsverslagen zijn te vinden op <https://www.gkv.nl/organisatie/generale-synode/gs-2020/jaarrapporten-gs-2020/>.